

Проект за преиздаване на трудовете на доктор Гатева,
препис: Христина Щерева
преподавател – сугестопед по гръцки език,
гр. София

**Източник: сборник „Сугестология и развитие на личността“, 1987 ,
стр. 44-49**

**ИЗВОДИ ОТ КОМПЛЕКСНИ ПСИХОПЕДАГОГИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ
И ФИЗИОЛОГИЧЕСКИ ИЗМЕРВАНИЯ ЗА ВЛИЯНИЕТО НА
СУГЕСТОПЕДИЧНИТЕ ФОРМИ НА ИЗКУСТВО ВЪРХУ ОБУЧАВАЩИТЕ СЕ**

н.с. I ст., к.п.н. Е. Гатева

/ПНИЛ по сугестология и развитие на личността –
СУ „Климент Охридски“/

Влиянието на сугестопедичните форми на изкуство (мелодрама и рецитал, оперни и песенно-балетни спектакли, програми от художествено-дидактични песни, класически песни и арии, серии от репродукции на живопис и скулптура, художествени учебници) върху обучаващите се по различни учебни дисциплини бе изследвано комплексно. Методите на изследване включват: наблюдение, беседа, проучване на различна педагогическа документация, анкети, тестирания с контролни групи за установяване резултатите от усвояването на нова учебна информация (подадена и разработена чрез сугестопедичните форми на изкуство и без тях), за регистриране концентрацията и

разпределението на вниманието, състоянието на работоспособност, състоянието на умора на зрителния и слуховия анализатори, както и на вегетативната и сърдечно-съдовата система чрез измерване на пулса и кръвното налягане.

По-подробна информация по темата се съдържа в автореферата „Глобализирано художествено изграждане на учебно-възпитателния процес – сугестопедичен модел“, НИИ по сугестология, С. 1984 г. върху труда на автора със същото заглавие, обсъден и предложен от научния съвет за докторска защита в СССР, както и в защитената от автора кандидатска дисертация „Взаимодействие между говорните и музикалните интонации при усвояване на ново учебно съдържание“, С. 1986 г.

Тук са изложени накратко някои изводи от изследванията:

1. Чрез методите на наблюдение, беседа и проучване на педагогическа документация (контролни работи, филмови и фотографски кадри, дневници и други) се установи по-високо ниво на усвояване на увеличената по обем и усложнена информация, подавана чрез сугестопедичното изкуство и глобализираната художествена организация на учебно-възпитателния процес.

2. Чрез анкетни проучвания (анонимни и неанонимни) върху въздействието на сугестопедичните мелодрама и концертен рецитал се установи:

а) Музикалните произведения създават балансиран емоционален фон и умствена концентрация в обучаващите се, както и желание да бъдат слушани повторно;

б) Концертният сеанс (мелодрама и концертен рецитал) е най-предпочитаният етап (в сравнение с въведенията и с разработките);

в) Предпочитанията към музикалните произведения са с най-висок процент (еднакъв) за „Годишните времена“ от А. Вивалди, Концерт за цигулка и оркестър в Ре мажор от Л. ван Бетховен и Концерт за цигулка и оркестър в Ла мажор от В. А. Моцарт;

г) Най-голям брой курсисти смятат, че мелодрамата и рециталът създават състояние на обща релаксация и умствена концентрация);

д) Невротични и преневротични състояния се повлияват лечебно в най-голям процент от концертния сеанс;

е) Задоволството от музикалната програма към мелодрамата и рецитала показва висок процент (над 95 %) за всички изследвани групи по пол, възраст, образование, професия, изучаван език и за различни периоди от време след завършване на курс.

3. Комплексно изследване с контролни групи при възрастни и при деца относно влиянието на мелодрамата и концертния рецитал за усвояване на ново учебно съдържание с увеличен обем по чужд език и за психофизиологическото им отражение върху обучаващите се (тест за запаметяване на нови словоформи, коректурни проби, измерване на пулсова честота и кръвно налягане - съвместно с Г. Лозанов) показва еднопосочно: подобрене на запаметяването, повишаване на концентрацията и разпределението на вниманието, подобряване на работоспособността, липса на данни за претоварване на сърдечно-съдовата и вегетативната нервна системи.

4. Анкетните проучвания (анонимни и неанонимни) при завършване на сугестопедични чуждоезикови курсове за отношението

на курсистите към включените в учебно-възпитателния процес художествено-дидактични песни показват:

а) 98 % от курсистите харесват песните и считат, че те са причина за пааметяването на ново учебно съдържание да става с лекота и с приятни емоции;

б) висок процент на харесване на песните (средно над 90 %) за всички изследвани групи по пол, възраст, образование, специалност, професия, за различни периоди от време след завършване на курс.

5. Експерименталните проучвания с контролни групи за усвояване на ново учебно съдържание по чужди езици (английски, немски, френски и италиански), проведени с тестове за запаметяване на нови словоформи, подадени с художествено-дидактични песни, с класически песни и с оперни арии, показват, че нови лексико-граматически единици се запаметяват значително в по-голямо количество и по-трайно, когато са подадени чрез песни и арии, отколкото само чрез текстовете.

6. Експерименталните комплексни изследвания с автоконтрол и с контролни училища относно влиянието на песенно-балетния телевизионен спектакъл „Денят“ и на детските опери „Земята на децата“ и „Свят приказен“ за усвояване на ново учебно съдържание с увеличен обем по математика и междупредметни връзки в първи клас, както и за психофизиологическото им отражение, показват еднопосочно и за единици време:

1) чрез тест „решаване на аритметични задачи“ – нарастване усвояването на преподадените математически знания по глобалната тема, 2) чрез коректурни проби – увеличени работоспособност и концентрация на вниманието, 3) чрез фигурен тест – липса на умора на

зрителния анализатор, активизация на вниманието и на кратковременната памет, 4) чрез музикални тестове за различаване на по-висок тон и по-бърза мелодия – липса на умора на слуховия анализатор, 5) чрез физиологичните измервания на пулса и кръвното налягане (съвместно с Г. Лозанов) – ускоряване на вегетативната и на сърдечно-съдовата системи.

а) Комплексните изследвания по горните показатели, проведени и с масово училище, избрано по случаен белег, показват еднопосочно и за единица време същите благоприятни резултати както при експерименталните училища.

б) Проверките с тест „решаване на аритметични задачи“ след приключване на цялата глобална тема, разработена на базата на ТВ спектаклите, показват, че резултатите са в полза на експерименталните училища и то при значително по-малък брой учебни часове.

в) Данните от комплексните изследвания при 6-годишните деца показват, че резултатите са така благоприятни, както при 7-годишните деца.

7. Експерименталното изследване с контролни групи за усвояване на ново учебно съдържание по английски, френски и немски езици, подадено с художествен текст и съответна към текста репродукция на класическа картина, показва, че нови чуждоезикови словоформи се запаметяват в по-голямо количество, когато са подадени с репродукция, отколкото само с текст.

8. Комплексните и съпоставителни изследвания за отражението на стария (клиничен) вариант и на художествения вариант на

чуждоезиковата сугестопедия показват еднопосочно подобрения в полза на художествения вариант:

а) върху интелектуално-мнестичните функции на обучаващите се (изследвания чрез тестовете: „по-голям – по-малък“, „прости аналогии“, „сложни аналогии“, „решаване аритметични задачи наум“, „запаметяване на думи от езика хинди“);

б) върху работоспособността на обучаващите се както след етапа на мелодрамата и концертния рецитал, така и след разработките (изследвания чрез коректурни проби);

в) върху усвояването на ново учебно съдържание с увеличен обем (изследвания чрез старата тестова система и чрез тестовата система на художествения вариант;

г) повишаване на интересите към всички видове музика (чрез анонимна анкета);

д) повишаване на интересите към театър, кино, опера, изкуство и култура на съответната страна (чрез анонимна анкета).